

ALIVEŠ?

- Čebele imajo odličen spomin. Zapomni si smer leta, stojišče svojega bivališča, barvo, okolico, prostor, na katerem so našle medicino in mano ...
- Čebele z letanjem iz cveta na cvet prenašajo cvetni prah in tako oprahujejo številne rastline.
- Z vsakega izleta čebela prinese v panj od 16 do 24 miligramov cvetnega prahu; to je sicer desetina njene teže.
- Čebele zberejo cvetni prah v posebnem delu na svojih nožicah, ki mu pravimo košek. Ker cvetni prah zbirajo na nožicah ga imenujemo tudi obnožina.
- Cvetni prah osmukanec čebelarji pridobivajo tako, da na žrela panjev namestijo posebne naprave, imenovane osmukalniki.
- Cvetni prah, ki ga čebele shranijo v celice satja, imenujemo izkopanec ali čebelji kruhek.
- Brez oprahujevanja, ki ga opravijo čebele si ne moremo predstavljati pridelave hrane. Od oprahujevanja je odvisna kar tretjina pridelane hrane. Od oprahujevanja čebel so povečini odvisna predvsem sadna drevesa, poljedelske kulture kot so ajda, oljna ogrščica, sončnica, facelija, detelje....in vrtnine kot so kumare, paradižnik, fižol, buče,...itd.

SEJMO AJDO, UŽIVAJMO AJDOV KRUH Z MEDOM

Čebelarji si na več načinov trudimo ohranjati našo čebelo – kranjsko sivko.

Eden izmed pomembnih načinov je, da ji zagotavljamo dodatno hrano, in to predvsem s sajenjem različnih medovitih rastlin.

Tako na primer na polja, na katerih je raslo žito, ki smo ga že poželi, sejemo medovito ajdo. Ta rastlina daje čebelarjem veliko medicino in cvetnega prahu prav v tistem obdobju leta, ko v naravi ni obilnih virov hrane za čebele, zato je še posebej dragocena.

Poleg tega, da je ajda izjemno koristna za našo kranjsko čebelo, je zelo pomembna tudi v prehrani ljudi. Slovenija je po ajdovih jedeh znana daleč po svetu, celo na Japonskem. Uživanje ajdovih jedi je postalo pomembno predvsem pri zdravem načinu prehranjevanja, pomembno pa je tudi za tiste ljudi, ki morajo za ohranjanje svojega zdravja uživati dietno hrano.

Kaj pa ti?
Ali si že poskusil/-a ajdove štruklje, ajdove žgance, morda ajdove palačinke?

Kaj pa ajdov kruh z medom?

Uživajmo hrano iz domačega okolja. S tem bomo pripomogli k ohranjanju kranjske sivke, pa tudi k ohranjanju našega okolja in svojega zdravja. Brez čebel bi se ravnovesje v naravi hitro porušilo, pridelek slovenske hrane pa se bi občutno zmanjšal.

„Ajdova kaša
posladkana z medom,
ki jo pripravi mami
je najboljša.“

ČEBELICA 6

MOJA PRIJATELJICA

Brez čebel ni hrane

Brez čebel ni življenja
www.ohranimo-cebele.si

ČEBELE IN HRANA

Brez hrane ljudje ne bi preživel. Vsak človek s hrano vnaša v svoje telo snovi, ki mu dajejo energijo za vsakdanja opravila, delo, gibanje in igro. Podobno kot za ljudi velja tudi za vsa druga živa bitja, torej tudi za čebele. Te žuželke za svoje preživetje potrebujejo zadostne količine hrane, bogate s sladkorji, beljakovinami in rudninskimi snovmi.

KJE ČEBELE NAJDEJO HRANO IN KAKŠNA HRANA JE TO?

Čebele najdejo hrano v naravi na rastlinah, za katere pravimo, da so medovite. To so tiste rastline, ki so bogate z medičino, s cvetnim prahom in z mano. S svojimi raznovrstnimi barvami in z opojnimi vonjavami privabljajo tako čebele kot tudi druge žuželke, npr. metulje in čmrle.

Medičina ali nektar je sladka tekočina, ki vsebuje različne vrste sladkorjev in se izloča skozi cvetove rastlin. S tem rastline privabljajo čebele, da si zagotovijo oprashitev in razvoj semena ter s tem obstoj vrste. Takšnim rastlinam pravimo žužkocvetke.

Vsak cvet vsebuje tudi pelod ali cvetni prah, ki nastaja v prašnikih cvetlic.

Ker ga čebele potrebujejo za svojo prehrano, ga tudi nabirajo, ob tem pa ga nekaj oprime tudi na čebelje telo, ki je poraščeno z dlačicami.

Cvetni prah je različnih barv – od bele, rumene, rdeče do oranžne in rjave ...

Mana so sladke kapljice, ki jih izločajo različne ušice. Te živijo na rastlinah in srkajo rastlinske sokove, ker pa jih vedno zaužijejo več, kot jih potrebujejo za svoje preživetje, odvečne sladke kapljice izločijo. Na te kapljice med letanjem z rastline na rastlino naletijo čebele in jih poberejo.

Čebele vedno pridelajo več hrane, kot je porabijo same, zato jim čebelarji odvezamemo presežek medu, ki ga pridelajo iz medičine in mane, in ga uporabimo za svojo prehrano.

Zaradi slabih vremenskih razmer pa se včasih zgodi, da medovite rastline ne izločajo zadostnih količin medičine. Posledica tega je, da čebelarji v naravi ne uspe nabrati dovolj hrane za njihovo preživetje. V tem primeru morajo za čebele poskrbeti čebelarji in jim hrano dodajati. Čebele nakrmijo z medom, s sladkorjem, sladkornim sirupom ali sladkorno-medenimi pogačami z dodatkom cvetnega prahu. Brez čebelarjeve pomoči bi čebele v takšnih primerih le stežka preživele.

KJE NAJDEMO MEDOVITE RASTLINE IN KOLIKO JIH RASTE V SLOVENIJI?

Medovite rastline najpogosteje najdemo na travnikih, v gozdovih, na poljih in tudi na domačih vrtovih. V Sloveniji poznamo skoraj 3000 različnih vrst rastlin. Med njimi je precej trav in drugih vetrocvetk (vetrocvetke so rastline, ki se razmnožujejo s pomočjo vetra), kljub temu pa je še vedno približno tisoč vrst rastlin, na katerih lahko čebele nabirajo medičino, mano in cvetni prah.

KATERE MEDOVITE RASTLINE RASTEJO V SLOVENIJI?

Čebele veliko količino medičine in cvetnega prahu naberejo na različnih vrstah spomladanskega cvetja, kot so leska, zvončki, trobentice, žafrani, vrbe, telohi, resa, regrat in divja češnja. Hrano najdejo tudi na različnih vrstah sadnega drevja, oljni ogrščici, robiniji ali nepravni akaciji, lipi, javorju, kostanju, sončnici, ajdi, faceliji, nedotiki, zlati rozgi, gozdni podrašti, travniških rožah in še na številnih drugih rastlinah.

ALI SO MEDOVITE RASTLINE LAHKO TUDI OKRASNE?

Seveda, tudi medovite rastline so lahko okrasne. S sajenjem avtohtonih (to je tistih rastlin, ki so značilne za določeno območje) in okrasnih rastlin na svojem vrtu lahko pripomoremo k ohranitvi čebel, poleg tega pa si tudi polepšamo okolje, v katerem živimo. Medovite so lilije, ivanjščice, potonike, ameriški slamnik, jesenske astre, teloh, sončnice in še številne druge.

Več vrst medovitih rastlin najdete tudi na spletni strani

www.ohranimo-cebele.si

Poleg naštetih zelo dobro medijo prav vse začimbnice in dišavnice, ki jih je prav tako dobro imeti na domačem vrtu. To so predvsem origano, bazilika, vse vrste met in žajbljev, hermelika, timijan, pelin, melisa in številne druge, ki jih lahko uporabljamo tudi kot dodatke za izboljšanje okusa posameznih jedi.

Posadi rožo za čebelo

Nagradno žrebanje:

Dva vikend paketa za 4 osebe na čebelarskem turizmu

1. Število oseb v gospodinjstvu: _____

2. Ocena povprečne porabe medu/leto: _____ kg/leto

3. Kako pogosto uporabljate v vaši družini ostale čebelje pridelke?

(1 – nikoli; 2 – občasno/mesečno; 3 – pogosto/tedensko; 4 – zelo pogosto/vsakodnevno)

• cvetni prah	1	2	3	4
• matični mleček	1	2	3	4
• propolis	1	2	3	4
• čebelji vosek	1	2	3	4

4. Kje kupujete čebelje pridelke?

(izberite en odgovor)

- pri čebelarju na domu ali na tržnici
- v specializirani trgovini z zdravo prehrano
- v supermarketu
- drugje: _____

Izpolnjeno anketo pošljite na naslov Čebelarstva zveze Slovenije, Brdo Pri Lukovici 8, 1225 Lukovica, in sodelujte v nagradnem žrebanju. Izžrebali bomo 2 x vikend paket za 4 osebe in 1 x ogled čebelarstva in čebelarskega muzeja + košarica medenih dobrot.

Nagrade podeljuje:

• Ekološka kmetija z apartmaji »Čebelji gradič«, Srdica 116, Rogaševci; www.cebelji-gradic.com

• Čebelarstvo in turistična kmetija Jožef Šalamun, Banovci 5a, Veržej; www.salamun.si

• Čebelarški muzej Čebelarstvo Tigeli, Krapje 22, 9241 Veržej; www.cebelarski-muzej.si, 031 853 390

V nagradni igri lahko sodelujejo fizične osebe s stalnim prebivališčem v Sloveniji. Žrebanje bo potekalo na sedežu Čebelarstva zveze Slovenije marca 2013. Veljavni bodo samo v celoti izpolnjeni kupončki, ki bodo do 15. marca 2013 prispeli na naslov Čebelarstva zveze Slovenije. Rezultati žrebanja bodo dokončni, pritožbe na žrebanje ne bodo mogoče. Imena nagradencev bodo objavljena na spletni strani Čebelarstva zveze Slovenije www.czs.si, najpozneje 15 dni po žrebanju pa bodo nagradenci prejeli tudi pisno obvestilo. Po zakonu o dohodnini so nagradenci davčni zavezanci, zato morajo ČZS sporočiti svojo davčno številko. Vsak sodelujoči s podpisom potrjuje, da sprejema pogoje nagradne igre. ČZS bo ravnala v skladu z zakonom o varovanju osebnih podatkov in v skladu s soglasjem staršev ali skrbnikov.

Zgibanka je izdana kot podpora promocijski akciji »En dan za zajtrk med slovenskih čebelarjev«, ki poteka v vseh vrtcih in šolah po Sloveniji.

Izdala: Čebelarstva zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu. Besedilo: Nataša Lilek, Andreja Kandolf, Jure Justinek. Lektoriranje: Nuša Radinja. Fotografije: Janez Gačnik, Franc Šivic, Andreja Kandolf, Marko Borko, Nataša Lilek, Andrej Jermaj, Dolores Čuš, Igor Holy, arhiv ČZS. Oblikovanje in tisk: Littera Picta. Naklada: 300.000, julij 2012. Financirano s sredstvi iz proračuna RS v okviru Javne svetovalne službe v čebelarstvu.